

Številka: 180-46/2020- DI/101

Datum: 26. 10. 2020

ZADEVA: Nov interventni zakon – Pravica do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni – postopek izvajanja

Dne 23. 10. 2020 je bil v Uradnem listu RS, št. 152/20 objavljen Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (ZZUOOP), ki je začel veljati dne 24. 10. 2020, in uvaja novo pravico – pravico do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni (20. člen). Delavec je lahko odsoten z dela zaradi bolezni brez potrdila o upravičeni zadržanosti od dela, ki ga izda izbrani osebni zdravnik, torej brez predhodne ugotovitve razlogov za takšno odsotnost z dela s strani osebnega zdravnika zavarovanca, do tri zaporedne delovne dni, in sicer največ enkrat v posameznem koledarskem letu. Za čas te odsotnosti je delavec upravičen do nadomestila plače, ki ga izplača delodajalec, ki nato zahteva refundacijo od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). ZZZS delavcu refundira izplačano nadomestilo v breme proračuna.

1. Kdo lahko uveljavlja pravico?

Pravico do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni lahko uveljavljajo samo delavci (zavarovanci, ki so v zavarovanje vključeni iz naslova sklenjenega delovnega razmerja), ne pa tudi samostojni zavezanci za prispevek (zavarovanci, ki samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost; družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe; vrhunski športniki in šahisti; kmetje, zavarovane osebe, zaposlene pri tujih delodajalcih, vključene v obvezno zavarovanje v RS).

2. V katerem obdobju je mogoče uveljavljati pravico?

Pravico do kratkotrajne odsotnosti od dela je mogoče uveljavljati v obdobju od 24. 10. 2020 do 31. 12. 2020, če ukrep ne bo podaljšan s sklepom Vlade Republike Slovenije.

3. Kakšen je postopek uveljavljanja pravice?

Delavec uveljavlja pravico do kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni na podlagi lastne ocene, da zaradi prisotnosti bolezni, ne zmore opravljati dela.

O izrabi pravice je delavec dolžan obvestiti svojega delodajalca prvi dan odsotnosti, in sicer pisno ali elektronsko. Delavec ne kliče oz. ne uveljavlja bolniškega staleža pri izbranem osebnem zdravniku, saj podlaga za izplačilo ni bolniški list, temveč prej omenjeno obvestilo delodajalcu.

Nadomestilo zavarovancu izplača delodajalec, ki nato od ZZZS zahteva refundacijo tako izplačanega nadomestila. ZZZS nadomestilo refundira delodajalcu v breme proračuna.

4. Kdaj je pravica izkoriščena?

V koledarskem letu 2020 lahko delavec uveljavlja to pravico le enkrat, in sicer do maksimalno tri zaporedne delovne dni. Če odsotnost od dela traja le en ali dva zaporedna dneva, je pravica izkoriščena, in je v istem koledarskem letu ni več mogoče izkoristiti še za preostanek.

5. Kako se ravnati v času kratkotrajne odsotnosti?

Delavec v času koriščenja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ne sme opravljati pridobitne dejavnosti ali se gibati izven kraja svojega bivanja.

Če delodajalec pred izplačilom nadomestila ugotovi, da delavec opravlja pridobitno dejavnost ali se giba izven kraja svojega bivanja, delavcu ne izplača nadomestila plače v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. Lahko pa presoja tudi uporabo delovnopравниh sankcij.

Če ZZZS ob ali po refundaciji nadomestila delodajalcu ugotovi, da je delavec opravljal pridobitno dejavnost, ali se gibal izven kraja (npr. anonimna prijava z dokazili, podatki FURS o izplačilih za to obdobje ipd.), ZZZS zahteva vračilo izplačanega nadomestila (od zavarovanca).

6. Kaj, če se stanje v 3 dneh ne izboljša?

Če delavec tudi po preteku tretjega dne odsotnosti meni, da še nadalje ni zmožen za opravljanje svojega dela, nemudoma obvesti izbranega osebnega zdravnika, ki presodi, ali so pri njem še nadalje podani razlogi za odsotnost od dela.

Če izbrani osebni zdravnik pri delavcu ugotovi, da je ta tudi po preteku obdobja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni še nadalje neprekinjeno začasno odsoten z dela zaradi bolezni ali poškodbe (iz kateregakoli razloga, kot je npr. bolezen, poškodba, nega, izolacija, spremstvo idr.), se šteje, da v tem primeru pravica do enkratne kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ni izkoriščena. Tako ugotovljena začasna zadržanost od dela velja za naprej (od četrtega dne odsotnosti) in hkrati tudi za nazaj, za celotno obdobje kratkotrajne odsotnosti z dela zaradi bolezni (po samem zakonu se v tem primeru šteje, da predhodna kratkotrajna odsotnost zaradi bolezni ni bila izkoriščena).

V teh primerih izbrani osebni zdravnik izda elektronski bolniški list, na katerem kot prvi dan zadržanosti od dela označi dan, ko je delavec delodajalcu sporočil odsotnost od dela. Osebni zdravnik hkrati sam opredeli razlog zadržanosti od dela za celotno obdobje, pri čemer ni nujno, da je razlog »bolezen«, lahko je to katerikoli razlog (npr. poškodba izven dela, nega, izolacija idr.).

7. Koliko znaša nadomestilo plače?

Za čas kratkotrajne odsotnosti od dela zaradi bolezni je delavec upravičen do nadomestila plače, ki ga izplača delodajalec.

ZZZS povrne delodajalcu izplačano nadomestilo plače v višini, v kateri je dolžan delodajalec obračunati nadomestilo delavcu v skladu z ZDR-1.

Pri obračunu se uporabi urna osnova za nadomestilo v breme delodajalca, izračunana na podlagi plače delavca iz obdobja, kot je določeno po ZDR-1 ali kolektivni pogodbi. Odmerni odstotek pa je enak kot v primeru delavčeve odsotnosti z dela do 30 delovnih dni zaradi bolezni (80 %).

8. Kakšen je postopek refundacije nadomestila plače od ZZZS?

Po izplačilu nadomestila zaradi kratkotrajne odsotnosti od dela delodajalec lahko vloži na ZZZS zahtevek za refundacijo.

Če je v postopku refundacije ugotovljeno, da je bil zavarovancu za obdobje kratkotrajne odsotnosti z dela zaradi bolezni, za katero delodajalec zahteva refundacijo nadomestila, izdan elektronski bolniški list, ZZZS refundacije ne izvede (razen, če bo elektronski bolniški list za to obdobje naknadno storniran).

Delodajalci, ki so upravičeni do refundacije nadomestila

Zahtevek za refundacijo nadomestila zaradi kratkotrajne odsotnosti od dela lahko vložijo vsi delodajalci, tudi posredni in neposredni uporabniki proračuna občine ali države.

Rok za vložitev zahtevka

Delodajalec vloži zahtevo iz prejšnjega stavka v elektronski obliki pri ZZZS najpozneje tri mesece po preteku ukrepa, tj. do 31. 3. 2021 (če ukrep ne bo podaljšan s sklepom Vlada Republike Slovenije). Če bo zahteva vložena po preteku tega roka, ZZZS nadomestila ne povrne.

Način vlaganja zahtevkov

Zahtevek za refundacijo se vloži elektronsko na spletni strani ZZZS v obliki Excel ali PDF datoteke. Za pripravo zahtevka lahko delodajalec uporabi objavljeni Excelov pripomoček, ki ga je pripravil ZZZS za dejanski oz. fiksni obračun, ali pa zahtevek, ki mora vsebovati podatke, ki so navedeni na predzadnjem zavihku Excelovega pripomočka, ki ga delodajalec pripravi iz svojega programa za obračun plač ter ga posreduje v PDF datoteki. Kot razlog zadržanosti na zahtevku in obračunu se označi št. 13 "bolezen-3 dni".

OPOZORILO: Za to vrsto odsotnosti se ne izdaja bolniškega lista! K zahtevku za refundacijo se ne prilaga obvestila zavarovanca o nastopu kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni.

Rok za refundacijo nadomestila

ZZZS povrne delodajalcu izplačano nadomestilo v 60 dneh po predložitvi zahtevka.

Marjan Sušelj
generalni direktor